

LIZ MUR

REKA
DUŠA

Prevela
Dijana Radinović

■ Laguna ■

Naslov originala

Liz Moore

LONG BRIGHT RIVER

Copyright © 2020 by Liz Moore, Inc.

Translation copyright © 2021 za srpsko izdanje, LAGUNA

Za M. A. K.

Šta se još može reći za današnji Kenzington, koji krase duge ulice pune radnji, raskošne rezidencije i prelepe kuće, a da se već ne zna? To je grad za sebe, smešten duž obala mirnog Delavera. Vrvi od preduzeća i krcat je fabrikama tako brojnim da dim što se vije iz njihovih dimnjaka zaklanja nebo. U svakom kutku ove velike četvrti sve bruji od rada. U njemu žive hrabri muškarci, dobre žene i naraštaji odvažne mladeži koja će preuzeti uzde kad im očevi odu na onaj svet. Nazdravimo Kenzingtonu! Služi na čast kontinentu i ponos je i dika svoga grada!

Iz knjige *Kensington; a City Within a City* (1891)

*Ima li pometnje na ovom ostrvcu?
Šta je razrušeno, nek ostane tako.
Bogove je teško izmiriti:
Teško je ponovo uspostaviti red.
Ima pometnje gore od smrti,
Beda na bedu i jad na jad,
Dirinčenje pod stare dane,
Muka za srca umorna od stalnog ratovanja
I oči oslabele od zurenja u zvezde vodilje.*

*A kako je slatko počivati pod nebom tamnim i svetim,
Ležati na postelji od štira i molija
Dok nas topli povetarac uspavljuje
I polusklopljenih očiju gledati
Reku duša kako lagano teče
Niz padine purpurnog brda,
Kroz guste izuvijane lozice
Slušati rosne odjeke zova
Što se pronosi od pećine do pećine,
Gledati smaragdnu vodu kako pada
Kroz brojne upletene vence božanskog tratorka!
Čuti i videti samo blistave talase u daljini,
Ili ih slušati samo pod borom izvaljen.*

Alfred Tenison, „Uživaoci lotosa“

SPIŠAK

Šon Gejgan; Kimberli Gamer; Kimberli Bruer, majka i ujak Kimberli Bruer; Brit-En Konover; Džeremi Haskil; dva mlađa DiPaolantoniova sina; Čak Birs; Morin Hauard; Kejli Zanela; Kris Karter i Džon Marks (dan za danom, žrtve iste loše ture, neko reče); Karlo, kome nikako ne mogu da zapamtim prezime; dečko Tejlor Bouz, pa godinu dana kasnije i Tejlor Bouz; Pit Stokton; unuka naših bivših komšija; Hejli Driskol; Šejna Pjetrevski; Duni Džejkobs i njegova majka; Melisa Gil; Megan Morou; Megan Hanover; Megan Čizom; Megan Grin; Henk Čemblis; Tim i Pol Flores; Robi Sajmons; Riki Tod; Brajan Oldrič; Majk Ešmen; Šeril Sokol; Sandra Brouč; Ken i Kris Lauri; Liza Morales; Meri Linč; Meri Bridžes i njena sestričina, koja je bila njena vršnjakinja i drugarica; Džim; stric i otac Majkija Hjuza; dva rođaka koja retko viđamo. Naš nekadašnji učitelj g. Pols. Narednik Dejvis iz 23. stanice. Naša rođaka Trejsi. Naša rođaka Šenon. Naš otac. Naša majka.

SADA

Na pruzi u Ulici Gerni leži leš. Ženska osoba neodređenih godina, verovatno predozirana – kaže dispečer.

Kejsi, pomislim. To je trzaj, refleks, nešto oštro i podsvesno što živi u meni i šalje istu poruku u isti zakutak mog mozga kad god nam prijave ženski leš. A onda se dovuče racionalniji deo mene, bezvoljan, nemotivisan, revnostaan trom vojnik, da me podseti na šanse i statistiku: prošle godine je u Kenzingtonu bilo devet stotina žrtava predoziranja. Nijedna od njih nije bila Kejsi. Uz to, kori me taj stražar, ti kao da si zaboravila koliko je važno da budeš profesionalac. Ispravi ramena. Osmehni se. Opusti lice, ne skupljaj obrve, isturi bradu. Radi svoj posao.

Lafertiju sam dala da se zarad vežbe ceo dan javlja na pozive centrale. Sad mu dam znak glavom, a on se nakašlje i obriše usta. Nervozan je.

– 2613 – kaže.

To je broj našeg vozila. Ispravno.

Dispečer nastavlja. Prijava je anonimna. Poziv je upućen iz telefonske govornice, jedne od nekoliko preostalih u Aveniji Kenzington i, koliko znam, jedine od njih koja još radi.

Laferti me pogleda. Pogledam i ja njega. Dam mu znak. *Još. Traži još.*

- Primljeno – kaže Laferti u radiolu.
- Neispravno. Podignem radiolu. Govorim jasno.
- Ima li još informacija o lokaciji? – pitam.

Kad završim razgovor, dam Lafertiju nekoliko saveta i opomenem ga da ne treba da se plaši da otvoreno razgovara sa centralom – većina novajlija ima običaj da govori onako naduto u mačo fazonu, što su verovatno pokupili iz filmova i serija – i podsetim ga da uvek treba da izvuče od dispečera što više informacija.

Ali i pre nego što sam završila s pričom, Laferti kaže: – Jasno. Pogledam ga. – Odlično – kažem. – Drago mi je.

Poznajem ga svega sat vremena, ali već sam stekla neku predstavu o njemu. Voli da priča – već o njemu znam više no što će on ikad saznati o meni – i da se duva. Nadobudan je. Drugim rečima folirant. Čovek koji se toliko plaši da će mu neko reći da je siromašan ili slab, pun mana, ili glup da neće čak ni da prizna šta mu u tom pogledu nedostaje. S druge strane, ja sam sasvim svesna toga da sam siromašna. Sad više nego ikad otkako je Sajmon prestao da mi šalje čekove. Imam li mana? Sigurno da imam: tvrdoglava sam možda, svojeglava, jogunasta, nerada da prihvatim pomoć čak i onda kad bi mi dobro došla. A i plašim se: neću biti prva koja će se baciti ispred metka zarad prijatelja, neću biti prva koja će poleteti preko pune ulice da uhvati prestupnika što se dao u beg. Siromašna: jesam. Slaba: jesam. Glupa: nisam. Nisam glupa.

Jutros sam opet kasnila na brifing. Stidim se da priznam da je to već treći put u poslednjih mesec dana, a inače prezirem da kasnim. Dobar policajac je na prvom mestu tačan. Kad uđem u zajedničku prostoriju – bezbojan svetao prostor bez ikakvog nameštaja kome su po zidovima visili razlepljeni informativni plakati – tamo me čeka narednik Ahern skrštenih ruku.

– Ficpatrikova – kazao je. – Dobro nam došla. Danas si sa Lafertijem u vozilu 2613.

– Ko je Laferti? – upitala sam ne razmislivši. Stvarno nisam htela nikog da zasmekavam. Sebovski se u uglu kratko nasmejao.

Ahern je rekao: – To je Laferti. – Upro je prstom u njega.

Edi Laferti, kome je to bio drugi dan u našem distriktu, stajao je na drugom kraju sobe i kao nešto radio, gledao u svoj prazan dnevnik rada. Bacio je bojažljiv pogled ka meni, a onda se sagnuo kao da je video nešto na cipelama, inače nedavno očišćenim i prilično sjajnim. Napucao je usne, tiho zazviždao. U tom trenutku gotovo da mi ga je bilo žao.

A onda je seo na suvozačko mesto.

Šta sam sve saznala o Ediju Lafertiju za prvih sat vremena našeg poznanstva: ima četrdeset tri godine, što znači da je jedanaest

godina stariji od mene. Tek skoro je primljen u Filadelfijsku policiju. Do prošle godine radio je na građevini, a onda je položio prijemni za obuku. („Još imam problema s kičmom“, kaže Edi Laferti. „Nemoj nikome da kažeš.“) Upravo je završio obuku na terenu. Ima tri bivše žene i troje poodrasle dece. Ima kuću u Pokonosu. Diže tegove. („Ne izbijam iz teretane“, kaže Edi Laferti.) Pati od gorušice. Povremeno ga muči i zatvor. Odrastao je u Južnoj Filadelfiji, a sad živi na Mejferu. Ima sezonske karte za utakmice Iglsa, koje deli sa šest drugara. Njegova poslednja bivša ima dvadeset i kusur godina. („Možda je to bio problem“, kaže Laferti, „to što je bila nezrela.“) Igra golf. Ima dva mešanca pit bula, Džimba i Dženi, koje je spasao iz azila. Igrao je bejzbol u gimnaziji. S njim u timu tad je zapravo bio i Kevin Ahern, narednik naše jedinice, i upravo mu je on i predložio da ode u policajce. (Ovo mi sad ima smisla.)

Šta je sve Edi Laferti saznao o meni za prvih sat vremena našeg poznanstva: Volim sladoled s pistaćima.

Celog jutra, u retkim trenucima kad Edi Laferti začuti, dajem sve od sebe da ubacim ono najosnovnije što treba da zna o ovom kraju.

Kenzington je jedan od novijih delova vrlo starog grada Filadelfije, starog po američkim standardima. Osnovao ga je hiljadu sedamsto trideset i neke Englez Entoni Palmer, koji je kupio sasvim običan plac i nazvao ga po kraljevskoj oblasti koja je u to vreme bila omiljena rezidencija britanske kraljevske porodice. (Možda je i Palmer bio folirant. Ili, da budem blaža, optimista.) Kenzington, koji je danas udaljen kilometar i po od reke Delaver, nekada se sa istoka pružao duž njene obale. Iz tog razloga prve industrije koje su se tu razvile bile su brodogradnja i ribolov, ali su već sredinom devetnaestog veka počele da se razvijaju i druge, pa će Kenzington dugo biti centar industrije. Na svom vrhuncu mogao se pohvaliti proizvodnjom gvožđa i čelika, tekstila i – što je možda i prikladno – farmaceutskih proizvoda. No kad su se stotinu godina kasnije brojne fabrike u zemlji pogasile, i Kenzington je zadesilo najpre sporo, a onda ubrzano ekonomsko propadanje. Mnogi žitelji su se u potrazi za poslom odselili u druge delove grada i druge gradove;

drugi su ostali iz privrženosti i zablude da će se stanje promeniti. Danas u Kenzingtonu živi gotovo jednak broj Amerikanaca irskog porekla koji su se tu doselili u devetnaestom i dvadesetom veku i novijih žitelja latinoameričkog porekla, mahom Portorikanaca, kao i grupe koje imaju manjeg udela u demografskoj slici Kenzingtona – Afroamerikanci, Istočni Azijci, Karibljani.

Kroz današnji Kenzington prolaze dve glavne arterije: Front strit, koji se pruža od istočne granice grada ka severu, i Kenzingtonska avenija – koju obično zovu Avenija ili Ejv, što je i pogrdan naziv i naziv odmilja, u zavisnosti od toga ko govori – koja počinje od Front strita i vodi severoistočno. Izdignuta pruga linije Market–Frenkford – koju inače zovu *El*, pošto u gradu koga zovu *Fili* ništa od infrastrukture ne može da ostane neskrraćeno – ide tačno iznad Front strita i Kenzingtonske avenije, što znači da su obe ulice većim delom dana u senci. Železničku prugu nose ogromni čelični stubovi, plave noge na razmaku od deset metara, pa čitava ta skalamerija liči na ogromnu gusenicu što se preteći nadvila nad četvrt. Većina transakcija koje se odvijaju u Kenzingtonu (seks, narkotici) počinje u jednoj od te dve ulice, a završava se u nekoj od manjih poprečnih ulica, najčešće u nekoj napuštenoj kući ili na praznom placu, kojih su bočne uličice pune. Duž glavnih ulica od radnji se mogu naći pedikiri i manikiri, restorani brze hrane, prodavnice mobilnih telefona, mini-marketi, diskonti, prodavnice bele tehnike, zalagaonice, narodne kuhinje i druge dobrotvorne ustanove, kao i barovi. Bar trećina radnji je zatvorena.

A opet, kraj se širi, raste, poput ovih stambenih zgrada što niču na placu s naše leve strane što je zvrjao prazan još otkako je fabrika koja je tu nekad bila porušena kuglom za rušenje. Na periferiji, ka Fištaunu, gde sam odrasla, niču novi barovi i trgovine. Nova mlada lica ispunjavaju te radnje: ozbiljan svet, bogat, naivan, zreo za pelješanje. Gradonačelnik se zato brine zbog imidža. Još trupa, kaže gradonačelnik. Još trupa, još trupa, još trupa.

Kiša danas pljušti, pa sam zbog toga prinuđena da vozim sporije nego što inače vozim kad se javljam na poziv. Imenujem radnje

kraj kojih prolazimo, imenujem njihove vlasnike, opisujem sko-rašnje zločine za koje mislim da bi Laferti trebalo da zna (Laferti na to svaki put zvizne, zavrti glavom). Navodim saveznike. Kroz prozore vidimo uobičajen miks sveta u potrazi za fiksom i onog što se nedavno ufiksao. Polovina ljudi na ulicama lagano tone ka zemlji, noge ih ne drže. Kenzingtonski padavičari, tako ih zovu oni što zbijaju šale na taj račun. Ja se nikad s tim ne šalim.

Zbog nevremena, neke žene kraj kojih se provozimo imaju kišobran. Na sebi imaju zimske kape i debele jakne, farmerke, prljave patike. Ima ih raznih – od tinejdžerki do onih vremešnih. Mahom su belkinje, ali zavisnost ne diskriminiše, pa ih ovde ima svih rasa i vera. Žene se ne šminkaju ili samo teškim crnim kre-jonom opcrtaju oči. Žene koje ordiniraju na Aveniji ne nose ništa što pokazuje šta rade, ali svi znaju: pogled ih odaje, dug pogled uprt u svakog vozača što se proveze, u svakog prolaznika što naiđe. Poznajem većinu tih žena i većina njih zna mene.

– Ono je Džejmi – kažem Lafertiju kad se provedemo pored nje. – Ono je Amanda. Ono je Rouz.

Smatram da mu u obuku spada i to da zna ove žene.

Malo niže, na uglu Kenzingtonske i Kambrije, ugledam Polu Malroni. Danas je na štakama, jadno stoji na jednoj nozi i kisne jer ne može da drži kišobran. Teksas jakna joj je poprimila mučnu tamnu nijansu plave. Volela bih da se skloni s kiše.

Brzo pogledam okolo, gledam je li tu Kejsi. Ona i Pola najčešće vise na ovom ćošku. Povremeno se posvađaju ili pobiju, pa jedna ode i neko vreme stoji na nekom drugom mestu, ali posle ih vidim na istom ćošku, pomirene, stoje veselo nalakćene jedna o drugu, Kejsi cigareta visi iz usta, a Pola u ruci ima flašu vode ili soka ili piva u papirnoj kesi.

Danas nigde ne vidim Kejsi. Padne mi na pamet da je zapravo već neko vreme nisam videla.

Pola spazi naša kola dok se vozimo ka njoj, pa se učkilji da vidi ko je unutra. Podignem dva prsta s volana, javim joj se. Pola pogleda u mene, pa u Lafertija, pa odigne lice ka nebu.

– To je Pola – kažem Lafertiju.

Pomišljam da mu kažem nešto više. Da sam, recimo, išla s njom u školu. Da nam je ona porodični prijatelj, da je drugarica moje sestre.

Ali Laferti je već prešao na drugu temu: sad mi priča o gorušici, koja ga muči skoro cele godine.

Ne znam šta bih mu na to rekla.

– Jesi li ti uvek tako ćutljiva? – pita me on iznenada. To je prvo pitanje koje mi je postavio otkako je utvrdio koji sladoled volim.

– Samo sam umorna – kažem.

– Jesi li imala mnogo partnera pre mene? – pita Laferti, pa se nasmeje kao da je napravio dobru foru.

– Ovo je loše ispalo – kaže. – Izvini.

Poćutim taman dovoljno dugo.

A onda kažem: – Samo jednog.

– Koliko ste radili zajedno?

– Deset godina.

– Šta se s njim desilo? – pita Laferti.

– Povredio je proletos koleno – kažem. – Već je duže vreme na bolovanju.

– Kako ga je povredio? – pita Laferti.

Nisam sigurna da se to uopšte njega tiče, ali svejedno kažem:

– Na poslu.

Ako Truman želi da svi znaju celu priču, neka im je sam ispriča.

– Imaš dece? Imaš muža? – pita.

Više bih volela da nastavi da priča o sebi.

– Imam dete – kažem. – Nemam muža.

– Je li? Kol'ko je staro?

– Četiri godine. Sad će pet.

– Lep uzrast – kaže Laferti. – Nedostaje mi vreme kad su moji bili tako mali.

Kad se zaustavim kod prolaza do pruge koji mi je dispečer naznačio – do rupe u ogradi koju je neko pre više godina probio i koja nikad nije zakrpljena – vidim da smo stigli pre hitne pomoći.

Pogledam u Lafertija, procenjujem ga. Odjednom mi ga bude žao zbog onoga što ćemo videti. Terensku obuku prošao je u 23. distriktu, koji je odmah do našeg, ali ima znatno nižu stopu kriminala. Uz to, po svoj prilici je samo patrolirao ulicama, kontrolisao masu i tome slično. Nisam sigurna da se ikad dosad javio na ovakav poziv. Nema baš mnogo načina da pitaš nekoga koliko je leševa u životu video, pa naposljetku rešim da budem neodređena.

– Jesi li nekad radio ovo? – pitam ga.

Odmahuje glavom. Kaže: – Nisam.

– E pa, evo sad ćeš – odvratim veselo.

Ne znam šta bih još mogla da mu kažem. Ne postoji način da nekoga dovoljno pripremiš.

Pre trinaest godina, kad sam počela da radim, to se dešavalo svega nekoliko puta godišnje: da dobijemo prijavu da se neko nasmrtno predozirao, da je već mrtav toliko dugo da je medicinska intervencija izlišna. Češće se prijavljivalo da se neko upravo predozirao, a te su osobe obično mogle da se povrate. Danas se, međutim, to vrlo često dešava. Samo ove godine u gradu je od predoziranja umrlo hiljadu dvesta ljudi, a najviše njih u našem distriktu. Većinom su to relativno skoro umrli, ali ima i leševa koji su već u fazi raspadanja. Ponekad ih nevesto sakriju prijatelji ili ljubavnici, koji su bili očevici njihove smrti, ali nisu hteli da se bakću da to prijave, nisu želeli nikome da objašnjavaju kako se to desilo. Češće su negde na otvorenom, zauvek zaspali na nekom zavučenom mestu. Ponekad ih pronade porodica. Ponekad njihova deca. Ponekad mi: odemo u patrolu i vidimo ih opružene ili skljojane, a kad proverimo daju li znake života, ustanovimo da nemaju puls. Hladni su na dodir. Čak i leti.

Laferti i ja se provučemo kroz otvor u ogradi, pa se spustimo nizbrdo do male jaruge. Ovuda sam ulazila na desetine, možda i na stotine puta otkad radim u policiji. I ova zarasla oblast spada

u naš delokrug i trebalo bi, bar u teoriji, redovno da je obilazimo. Kad god uđemo ovde, pronađemo nekog ili nešto. Dok sam bila u timu s Trumanom, uvek je on ulazio prvi. Bio je stariji po činu. Danas ja prva ulazim i uzalud poginjem glavu kao da ću tako manje pokisnuti. Ali kiša ne popušta. Tako prska i dobuje po mojoj kapi da jedva čujem sebe šta govorim. Cipele mi se klizaju po blatu. Poput mnogih delova Kenzingtona, i Lihaj vijadukt – koji sad obično zovu samo „pruga“ – jeste prostor koji je izgubio svoju svrhu. Nekada je, u zlatno industrijsko doba u Kenzingtonu, to bila glavna teretna pruga, a sada je zadivljala i retko se koristi. Korov, granje i lišće prekrivaju igle i kesice razbacane po zemlji. Nisko drveće skriva šta se tu odvija. U poslednje vreme grad i železnica pričaju da će ceo taj prostor popločati, ali to se još nije desilo. Skeptična sam: taj prostor ne mogu da zamislim nikako drugačije nego kao ovo što je sad, skrovište za ljude koji moraju da se ufiksaju, za žene što rade na Aveniji i njihove mušterije. Bude li se ovo popločalo, nove enklave će nići po celom kraju. Već sam to viđala.

Sleva se začuje šuškanje: iz žbunja izranja neki čovek. Izgleda sablasno i čudno. Stane mirno s rukama opuštenim niz telo, a niz lice mu teku potočići vode. Zapravo je nemoguće odrediti da li plače.

– Gospodine – pitam ga – jeste li videli ovde nešto za šta bi trebalo da znamo?

Ne odgovara. Samo zuri. Oblizuje se. Ima onaj dalek unezveren pogled čoveka kome treba fiks. Oči su mu neprirodno svetloplave. Možda se nalazi ovde s nekim pajtašem, pomislim, ili s dilerom: s nekim ko će mu pomoći. Čovek naposletku polako odmahne glavom.

– Znate, ne biste smeli da budete ovde – kažem mu.

Ima policajaca koji se ne bi zamajavali ovim formalnostima smatrajući da su uzaludne. To ti je kao plevljenje korova, kažu, ionako opet izdžiklja. Ali ja to uvek radim.

– Izvinite – kaže čovek, ali ničim ne pokazuje da ima nameru da ode, a ja neću da gubim vreme i da se natežem s njim.

Produžimo dalje. Oko nas su se, sa obe strane, stvorile velike bare. Dispečer nam je rekao da se leš nalazi stotinak metara pravo od otvora kroz koji smo ušli, pa malo udesno. Iza jednog debla, rekao je. Osoba koja je prijavila leš ostavila je novine na deblu da ga lakše pronađemo. I to sad tražimo dok se udaljavamo od ograde.

Laferti prvi ugleda deblo, pa skrene sa staze – koja i nije prava staza, već puteljak koji su ljudi s vremenom utrli najčešće tuda prolazeći. Pođem za njim. Upitam se kao i uvek hoću li prepoznati tu ženu: da li će to biti neka koju znam zato što sam je privodila ili što se stalno provozim kraj nje na ulici. A onda mi se, pre nego što uspem da ga sprečim, javi poznati refren: *Ili je to Kejsi. Ili je to Kejsi. Ili je to Kejsi.*

Deset koraka ispred mene, Laferti se naginje preko debla da vidi šta je iza njega. Ništa ne govori, samo se naginje i krivi glavu dok zagleda.

I ja uradim isto kad dođem.

To nije Kejsi.

To mi je prva pomisao: Hvala bogu, ne znam je. Skoro je umrla: to mi je druga. Ne leži tu dugo. Nema kod nje ničeg mekog, mlitavog. Naprotiv, ukočena je, opružena na leđa, a jedna joj je ruka podignuta kao kandža. Lice joj je iskrivljeno i oštro; oči su joj neprijatno otvorene. Kod predoziranih su obično zatvorene – što me uvek donekle uteši. Bar su mirno umrli, pomislim. Ali ova žena izgleda zaprepašćeno, kao da ne može da veruje kakva ju je sudbina zadesila. Leži na postelji od lišća. Osim desne ruke, prava je kô olovni vojnik. Bila je mlada, dvadeset i koja. Kosa joj je bila vezana u čvrst konjski rep, ali sad je raščupana. Iz gumice kojom je svezala kosu ispali su pramenovi. Na sebi ima majicu na bretele i teksas suknju. Suviše je hladno za takvu odeću. Kiša joj lije pravo po telu i licu. Ni to ne valja jer će sprati tragove. Instinktivno poželim da je pokrijem, da je ušuškam u nešto toplo. Gde joj je jakna? Možda joj ju je neko skinuo kad je umrla. Nimalo iznenađujuće, na zemlji do nje leže špric i improvizovana podveza. Je li bila sama kad je umrla? Žene najčešće nisu: obično su s dečkom ili s mušterijom, koji pobegnu kad devojka umre iz

straha da ih ne okrive, iz straha da ih ne umešaju u posla s kojima ne žele ništa da imaju.

Po pravilu bi trebalo da proverimo daju li znake života. Kad je slučaj ovako očigledan kao sad, ne bih to uradila, ali Laferti me gleda, pa radim sve po propisu. Udahnem, preskočim deblo i sagnem se ka njoj. Taman hoću da joj opipam puls kad u blizni začujem neke korake i glasove. *Jebemti*, kažu glasovi. *Jebemti! Jebemti!* Kiša još jače pljušti.

Ekipa hitne pomoći nas je pronašla. To su dva mlada momka. Ne žuri im se. Već znaju da ovoj nema spasa. Nema je. Otišla je. Nije im potreban mrtvozornik da im to kaže.

– Svež? – dovikuje jedan. Polako klimnem glavom. Ne sviđa mi se kako ponekad govore – govorimo – o mrtvima.

Momci došetaju do debla, nonšalantno zavire preko njega.

– Bokte – kaže prvi – Sab, kako mu piše na pločici – onom drugom, Džeksonu.

– Bar će biti laka – kaže Džekson, a ja imam osećaj kao da me je udario u stomak. Onda obojica preskoče deblo, zaobiđu leš, kleknu kraj njega.

Džekson se sagne da joj opipa puls. Pokušava da ga nađe nekoliko puta, kako mu dužnost nalaže, pa ustane. Pogleda na sat.

– Nepoznata ženska osoba proglašena mrtvom u 11.21 – kaže.

– Zabeleži to – kažem Lafertiju. Jedan od razloga što je lepo ponovo imati partnera: ima ko da vodi dnevnik rada. Laferti svoj drži u unutrašnjem džepu da se ne skvasi, i sad ga vadi i nadnosi se nad njega da ne bi pokisao.

– Stanite – kažem.

Edi Laferti pogleda u mene, pa u leš.

Sagnem se između Džeksona i Saba i pažljivo zagledam lice žrtve. Otvorene oči sad su joj zamućene, gotovo neprozirne, vilice bolno stegnute.

Tik ispod obrva i po jagodicama vide se rasute ružičaste mrljice. Izdaleka to izgleda kao da se zarumenela, ali izbliza su uočljive, nalik pegicama ili tačkicama ostavljenim hemijskom olovkom po papiru.

I Sab i Džekson se sagnu.

– Uh, da – kaže Sab.

– Šta je bilo? – pita Laferti.

Prinesem radiolu ustima.

– Moguće ubistvo – kažem.

– Zašto? – pita Laferti.

Džekson i Sab se ne obaziru na njega. Još su nadneti nad lešom, proučavaju ga.

Spustim radiolu. Okrenem se ka Lafertiju. Obučavaš ga, obučavaš ga.

– Petehije – kažem pokazujući mu tačkice.

– Šta je to? – pita Laferti.

– Popucali kapilari. Jedan od znakova davljenja.

Nedugo potom stignu ekipa za vršenje uviđaja, detektivi iz Odeljenja za krvne delikte i narednik Ahern.

ONDA

Kad sam prvi put pronašla sestru mrtvu, imala je šesnaest godina. To je bilo u leto 2002. Četrdeset osam sati pre toga, u petak po podne, otišla je iz škole s društvom i rekla mi je da će se vratiti do uveče.

Nije se vratila.

Do subote sam se već uplašila, počela sam da zovem Kejsine drugare i pitam ih znaju li gde je. Ali niko nije znao, ili bar niko nije hteo da mi kaže. Imala sam tad sedamnaest godina, bila sam vrlo stidljiva, i već mi je pripala uloga koju celog života igram: one odgovorne. *Starmala*, govorila je moja baba Dži. *Preozbiljna za svoje dobro*. Kejsino društvo me je bez sumnje doživljavalo kao neku roditeljsku figuru, osobu od autoriteta, kao nekog kome se ništa ne govori. Svi su se redom neubedljivo izvinjavali i poricali da išta znaju.

Kejsi je u to doba bila živahna i bučna. Kad je bila kod kuće, što se sve ređe dešavalo, život je bio lepši, dom topliji i srećniji. Njen neobičan smeh – najpre bi se bezglasno zatresla otvorenih usta, a onda bi počela oštro, piskavo i glasno da uzdiše, presamitivši se kao da joj to nanosi bol – razlegao se po kući. Bez tog smeha njeno se odsustvo jasno osećalo, tišina u kući bila je zloslutna i čudna. Nije bilo njenih zvukova, kao ni njenog mirisa, nekog groznog

parfema koji su ona i njene drugarice počele da koriste – verovatno da prikriju šta puše – koji se zvao *Pačuli mask*.

Ceo sam vikend ubeđivala Dži da pozove policiju. Uvek je nerado mešala ljude sa strane: plašila se, verujem, da će neko pomnije obratiti pažnju na to kako odgaja decu i zaključiti da to ne radi kako treba.

Kad je napokon pristala, tek iz drugog puta uspela je da okrene ispravan broj na maslinastozelenom telefonu s brojčanicom. Nikad je pre nisam videla ni tako uplašenu ni tako ljutu. Kad je spustila slušalicu, tresla se da l' od besa, da l' od tuge, da l' od srama. Mimika njenog duguljastog rumenog lica bila mi je nova i uznemirujuća. Nešto je tiho mrmljala sebi u bradu, nerazgovetne reči koje su zvučale kao kletve ili kao molitva.

To što je Kejsi tako nestala jeste bilo iznenađujuće, a opet i nije. Oduvek je bila vrlo društvena, a odnedavno je počela da se druži s nekim šarolikim društvom, s dobrodušnim ali lenjim svetom koje su ljudi voleli, ali nikad nisu uzimali za ozbiljno. U osmom razredu prošla je kroz kratku hipi fazu, a onda se nekoliko godina oblačila u pank fazonu, farbala kosu u vrišteće boje, probušila nos i uradila nesrećnu tetovažu ženke pauka u mreži. Imala je momke. Ja nisam nikad. Bila je popularna, ali je tu svoju popularnost najčešće koristila u dobre svrhe: u petom razredu praktično je usvojila jednu nesrećnicu koja se zvala Đina Brikhaus, devojčicu koju su toliko kinjili zbog težine, higijene, siromaštva i zlosrećnog prezimena* da je u jedanaestoj godini zanemela. I tad se Kejsi zainteresovala za nju i uzela je pod svoje, a ova je pod njenim okriljem procvetala. Pred kraj srednje škole Đinu Brikhaus su prozvali unikatnom, što je etiketa koja se dodeljivala uvrnutim ali poštovanim ikonoklastima.

U poslednje vreme, međutim, Kejsin društveni život se promenio. Redovno je upadala u gadne probleme, zbog kojih joj je

---

* *Brickhouse* na engleskom doslovce znači kuća od cigala, a u prenesenom smislu označava krupne, jedre žene. (Prim. prev.)

pretiło izbacivanje iz škole. Mnogo je pila, čak i u školi, gutala razne lekove, što je u to doba još bila nepoznata opasnost. Bilo je to prvi put da Kejsi pokušava da sakrije deo svog života od mene. Do te godine poveravala mi je sve, i to često usplahirenim i molećivim glasom, kao da traži razrešenje od grehova. Međutim, ti njeni novi pokušaji skrivanja tajni nisu bili uspešni. Naslutila sam to – naravno da jesam. Uočila sam promene u njenom ponašanju, izgledu, pogledu. Kejsi i ja smo tokom celog detinjstva delile i sobu i krevet. U jednom trenutku tako smo dobro znale jedna drugu da smo mogle da predvidimo šta će koja reći i pre nego što progovori. Naši su razgovori bili brzi i nedokučivi drugima, rečenice su ostajale nedorečene, dugi pregovori vođeni su isključivo pogledima i gestovima. I stoga kad je moja sestra počela sve češće da spava kod drugarica i da se vraća kući u sitne sate osećajući se na nešto što tad nisam umela da prepoznam, slobodno se može reći da sam se zabrinula.

A kad je prošlo dva dana a da niko o njoj ništa nije čuo, nije me iznenadilo to što je Kejsi nestala, pa čak ni to da joj se možda desilo nešto strašno. Iznenadilo me je samo to kako je mogla sasvim da me isključi iz svog života. Da tako krije – čak i od mene – svoje najvažnije tajne.

Nedugo pošto je Dži prijavila Kejsin nestanak policiji, Pola Malroni mi je poslala poruku na pejdžer, pa sam je pozvala. Pola je u srednjoj školi bila odlična Kejsina drugarica i zapravo jedina koja se povlačila preda mnom, koja je razumela i poštovala prvenstvo sestriinske veze. Rekla mi je da je čula nešto o Kejsi i da možda zna gde je.

– Ali nemoj ništa da govoriš babi – rekla je Pola – pošto možda grešim.

Pola je bila slatka devojka, jaka, visoka i čvrsta. U izvesnom smislu podsećala me je na Amazonku – sa kojima sam se prvi put susrela čitajući *Enejidu* u prvoj godini gimnazije, a potom i u stripovima, u koje sam se zaljubila sa petnaest godina – mada,

jedini put kad sam to spomenula Kejsi, i to kao kompliment Poli, ona mi je rekla: „Mik, nemoj to nikad više nikome da kažeš.“ Kako god bilo, iako mi je Pola bila draga – i još je – uviđala sam da verovatno loše utiče na Kejsi. Njen brat Fren bio je diler i Pola je radila za njega, a to su svi znali.

Tog dana našla sam se s Polom na uglu Kenzingtonske i Alegejnija.

– Pođi sa mnom – rekla je Pola.

Dok smo hodale, ispričala mi je da su ona i Kejsi pre dva dana otišle kod drugara njenog brata, u jednu kuću u ovom kraju. Znala sam šta to znači.

– Morala sam da idem – rekla je Pola – ali Kejsi je htela još malo da ostane.

Pola me je pvela Kenzingtonskom avenijom, pa u jednu bočnu uličicu, ne mogu sad da se setim kako se zove, i dovela me do jedne oronule kuće u nizu sa belim dvojnim vratima. Na spoljnim staklenim vratima je bila crna metalna silueta konja upregnutog u kočije kome su nedostajale prednje noge. Dobro sam je osmotrila jer smo pet minuta kucale pre nego što nam je neko otvorio.

– Veruj mi, kod kuće su – rekla je Pola. – Uvek su tu.

Kad su se vrata naposletku otvorila, na njima se ukazala jedna mršava žena kakvu nikad nisam videla, avet s crnom kosom, zajapurenim licem i teškim kopcima, kakve ću kasnije povezivati sa Kejsi. Nisam tad znala šta to znači.

– Fren nije ovde – kazala je žena. Mislila je na Polinog brata. Bila je starija od nas nekih desetak godina, mada je to bilo teško odrediti.

– Ko je ova? – upitala je žena pre nego što je Pola stigla išta da joj kaže.

– Moja drugarica. Traži sestru – odgovorila je Pola.

– Nema ovde nikakvih sestara – odvrtila je žena.

– Je l' mogu da vidim Džima? – upitala je Pola, promenivši temu.

Jul je u Filadelfiji često paklen, a ova kuća je upijala vrelinu, pekla se pod crnim katranisanim krovom. Unutra je bazdilo na duvan,

a osećao se i neki sladunjav miris. Rastužila je me pomisao na to kakva je to kuća bila kad je sagrađena – u njoj je možda živela neka skladna porodica, fabrički radnik sa ženom i decom. Neko ko je svakog dana odlazio da radi u jednu od onih ogromnih građevina od cigala koje i dalje stoje u kenzingtonskim ulicama, sad napuštene. Neko ko se svakog dana vraćao kući s posla i izgovarao molitvu pre nego što će večerati. U tom trenutku smo stajale u prostoriji koja je nekad verovatno bila trpezarija. Sad u njoj nije bilo nikakvog nameštaja osim nekoliko metalnih stolica na sklapanje prislonjenih uza zid. Iz poštovanja prema toj kući pokušala sam da zamislim kakva je bila generaciju pre: ovalan sto pokriven čipkanim stolnjakom. Debeo tepih na podu. Tapacirane stolice. Na prozorima zavese koje je sašila nečija baba. Na zidu slika činije s voćem.

Džim, vlasnik kuće, kako sam pretpostavila, došao je u sobu u crnoj majici i teksas šorcu i stao i zagledao se u nas. Ruke su mu visile niz bokove.

– Tražiš Kejsi? – pitao me je. Tad sam se začudila otkud to zna. Verovatno sam delovala nevino, kao neki spasitelj, zaštitnik, kao neko ko ne beži, već traži. Celog svog života tako izgledam. Zapravo, kad sam počela da radim u policiji, trebalo mi je prilično vremena da steknem određene navike i manire kojima sam mogla da ubedim one koje hapsim da sa mnom nema šale.

Klimnula sam glavom.

– Gore je – kazao je Džim. Ne oseća se dobro, učinilo mi se da kaže, mada ga nisam najbolje čula, pa ko zna šta je rekao. Već sam pošla na sprat.

Gore u hodniku sva su vrata bila zatvorena, a iza njih su se, pomislila sam, krili možda neznani užasi. Priznajem, uplašila sam se. Neko vreme sam nepomično stajala. Posle ću se zbog toga kajati.

– Kejsi – pozvala sam je tiho u nadi da će se prosto odnekud pojaviti.

– Kejsi – ponovila sam. Na to se iza jednih vrata promolila nečija glava, pa nestala.

U hodniku je bilo prilično mračno. Čula sam Polu kako u prizemlju ćaska, o bratu, o komšijama, o policiji, koja je na opšti užas u poslednje vreme preplavila Aveniju.

Konačno sam skupila hrabrost, tiho pokucala na prva vrata i nakon tren-dva ih otvorila.

Unutra je bila moja sestra. Najpre sam je prepoznala po kosi, koju je nedavno ofarbala u drečavoroze, a koja joj je sad bila rasuta po golom madracu. Ležala je na boku, okrenuta mi leđima, a glava joj je stajala pod čudnim uglom pošto nije imala jastuk.

Bila je oskudno odevena.

Znala sam da je mrtva i pre nego što sam stigla do nje. Njena mi je poza bila poznata pošto smo celog detinjstva spavale u istom krevetu, ali tog dana telo joj je bilo nekako drugačije mlitavo. Udovi su joj bili teški.

Povukla sam je za rame i okrenula na leđa. Leva ruka joj je pala na krevet. Oko mišice joj je visila traka iscepana od pamučne majice, sad razlabavljena. Pod tom improvizovanom podvezom: reka duša njene vene. Lice joj je bilo opušteno i modro, usta otvorena, a oči zatvorene, samo su joj se pod trepavicama nazirale beonjače.

Prodrmla sam je. Pozvala je po imenu. Na krevetu kraj nje ležao je špric. Ponovo sam je iz sveg glasa pozvala. Smrdela je na izmet. Ošamarila sam je, jako. Nikad do tada nisam videla heroin. Nikad nisam videla nikoga na heroinu.

– ZOVITE HITNU POMOĆ! – prodrala sam se, što je, kad sad o tome razmišljam, stvarno smešno. Nije bilo šanse da se u tu kuću ikad pozove ikakva hitna služba, iko u uniformi. Ali ja sam i dalje vikala kad je Pola došla u sobu i rukom mi pokrila usta.

– Uh jebote – rekla je Pola pogledavši u Kejsi, a onda ju je – sad se divim njenoj hrabrosti, prisebnosti, brzini i sigurnosti pokreta – jednom rukom uhvatila ispod kolena, a drugom oko ramena i podigla s kreveta. Kejsi je u srednjoj školi bila punačka, ali Pola za to kao da nije marila. Uzela ju je u naručje kao atleta i snela niz stepenice držeći se zida i pazeći da se ne saplete, pa je iznela napolje. Sledila sam je.

– Udaljite se, pa zovite pomoć – kazala je žena koja nam je otvorila vrata.

Mrtva je, pomislila sam, mrtva je, moja sestra je mrtva. Videla sam pred sobom Kejsino mrtvo lice na onom krevetu. Iako ni ja

---

ni Pola nismo proverile da li Kejsi diše, bila sam ubeđena da sam je izgubila i u mislima sam već videla budućnost bez sestre: Kejsi neće biti tu kad diplomiram. Ni kad se udam. Kad rodim decu. Kad Dži umre. Zaplakala sam iz čistog samosažaljenja. Što sam izgubila jedinu osobu koja je mogla sa mnom da nosi breme koje nam je dato na rođenju. Breme mrtvih roditelja. Breme babe, za čiju smo se povremenu nežnost grčevito hvatale, ali koja je rutinski bila okrutna. Breme siromaštva. Suze su mi grunule na oči. Nisam više videla tlo pod sobom. Suplela sam se o parče betona što ga je podigao koren stabla.

Posle svega nekoliko sekundi ugledao nas je jedan mlad policajac, nov na tom potezu: pristigao u onoj poplavi policije na koju su se žalili Džim i Pola. Hitna pomoć je stigla kroz nekoliko minuta, pa sam ušla sa sestrom pozadi u ambulantna kola i gledala kako joj daju nalokson, kako se vraća iz mrtvih, silovito, čudesno, kako vrišti od bola, muke i očaja, preklinje nas da je pustimo da se vrati tamo gde je bila.

I to je tajna koju sam tog dana saznala: Niko od njih ne želi da bude spasen. Svi žele da se srozaju natrag na zemlju, da ih zemlja proguta, da ponovo utonu u san. Kad ih povrate iz mrtvih, na licu im je mržnja. Taj sam izraz sad na poslu videla na desetina puta, stojeći iznad ramena nekog nesrećnika iz hitne pomoći čiji je posao da ih vrati među žive. Taj pogled pun mržnje imala je i Kejsi onog dana kad je otvorila oči, dok je psovala i plakala. A bio je uperen u mene.

SADA

Laferti i ja smo pušteni da idemo. Naredniku Ahernu će sad dopasti da reši slučaj, da prati rad patologa, detektiva iz Krvnih delikata, ekipe za uviđaj.

Laferti, sa mnom u kolima, konačno ćuti. Opustim se malčice slušajući škripu brisača, tiho krckanje radio-stanice.

– Jesi li dobro? – pitam ga.

Klimne glavom.

– Imaš li neko pitanje?

Odmahne glavom.

Ponovo utonemo u tišinu.

Razmišljam o tome kako postoje različite vrste tišine: ova je neprijatna, napeta, tišina dvoje neznanaca među kojima je nešto ostalo nedorečeno. Zbog toga mi nedostaje Truman, čije je ćutanje uvek bilo spokojno, čije me je mirno disanje uvek opominjalo da usporim.

Prođe pet minuta. Laferti konačno progovara.

– Propalo je – kaže.

– Šta to? – pitam.

Laferti pokaže rukom oko nas.

– Kažem, ovaj kraj je baš propao, zar ne? Bio je pristojan kad sam bilo klinac. Dolazio sam ovamo da igram bejzbol.

Namrštim se.

– Nije tako loš – kažem. – Ima i dobrih i loših delova. Kao i većina naselja.

Laferti slegne ramenima, nije baš ubeđen u to. U policiji je manje od godinu dana, a već se žali. Neki policajci imaju ružnu i štetnu naviku da naširoko i nadugačko kritikuju distrikte kojima patroliraju. Čula sam mnoge policajce – uključujući, sa žaljenjem kažem, i samog narednika Aherna – kako se o Kenzingtonu izražavaju na način neprikladan za svakog kome je zadatak da štiti i uzdiže zajednicu. *Leglo narkomana*, narednik Ahern ponekad kaže na brifingu. *Brlog. Džankitaun, SAD.*

– Moram da popijem kafu – kažem sad Ediju Lafertiju.

Obično po kafu odem u jednu malu radnju na čošku, od onih sa vatrostalnim posudama na plotnama u čije se zidove uvukao vonj mačjeg izmeta i sendviča s jajima. Vlasnik Alonzo sad mi je već postao prijatelj. Ali ima jedno novo mesto koje već neko vreme merkam, kafe *Bomber*, jedan od novih kafea i radnji što su se nedavno pootvarale na Front stritu, pa ga predložim, verovatno zbog Lafertijevog prezira prema ovom kraju.

Ima nečeg u tim novim mestima – posebno kod *Bombera* – što me privlači njima svaki put kad prođem pored njih. Nečeg u njihovom enterijeru, od hladnog čelika ili toplog i rezonantnog drveta. Nečeg u ljudima unutra, koji kao da su pali u naš sektor s neke druge planete. Mogu samo da zamislim o čemu razmišljaju, razgovaraju i pišu: o knjigama, odeći, muzici i o tome koje će biljke staviti u svoje kuće. Smišljaju koje će ime dati svom psu. Naručuju pića s neizgovorljivim nazivima. Ponekad samo poželim da se na trenutak sklonim sa ulice, da budem među ljudima koje more takve brige.

Kad se zaustavim ispred kafea *Bomber*, Laferti me skeptično pogleda.

– Majk, jesi siguran? – pita. To je rečenica iz *Kuma*, za koju misli da je verovatno neću prepoznati. Laferti ne zna da sam nekoliko puta pogledala sva tri dela *Kuma*, ne po svom izboru, i da ne mogu da ga smislim.

– Spremna si da platiš četiri dolara za kafu? – pita.

– Rado ću te častiti – kažem.

Nervozna sam kad uđemo i nervira me što se tako osećam. Svi unutra kao na znak nakratko zastanu da pogledaju naše uniforme, naše oružje. Odmere nas od glave do pete, na šta sam odavno navikla. Onda se svako vrati svom laptopu.

Za šankom je jedna mršava devojka sa šiškama preko čela, koje joj na mestu drži nekakva zimska kapa. Momak do nje ima pri korenu tamnu kosu, a na krajevima platinastu, već izbledele. Nosi velike okrugle naočare.

– Izvolite? – kaže momak.

– Dve srednje kafe molim – kažem. (Milo mi je kad vidim da koštaju svega dva dolara i pedeset centi.)

– Još nešto? – pita momak. Sad nam je okrenut leđima, sipa kafu.

– Aha – kaže Laferti. – Sipni i malo viskija kad si već tu.

Smeška se dok to govori iščekujući našu reakciju. To je posebna vrsta humora kakav neguju moji stričevi i ujacii: otrcan, očekivan, bezazlen. Laferti je visok i lepuškast i verovatno je bio omiljen. Još se smeška kad se momak okrene.

– Ne držimo alkoholna pića – kaže momak.

– Našalio sam se – kaže Laferti.

Momak nam ozbiljno pruža kafu.

– Mogu li da se poslužim vašim toaletom? – pita Laferti. Odustao je od srdačnosti.

– Ne radi – kaže momak.

Ali ja ga vidim jasno kô dan, vrata u dnu lokala na kojima nema nikakvog natpisa, ničega što bi ukazivalo da nije u funkciji. Ona devojka za šankom neće da nas pogleda u oči.

– Imate li drugi? – pita Laferti. Pripadnici Filadelfijske policije imaju prećutni sporazum s mnogim lokalima: nemamo kancelarije i po ceo dan smo u kolima. Javni ve-cei su nam važan deo svakodnevice.

– Ne – kaže momak i pruži nam šolje. – Još nešto? – ponovo pita.

Ćutke mu pružim novac. Odem. Po podne ćemo na kafu otići kod Alonza. On nas pušta da koristimo njegov mračan i prljav

mali ve-ce čak i kad ništa ne poručimo. Smeši nam se. Zna Kejsi. Zna kako mi se zove sin i pita me za njega.

– Fina neka deca – kaže Laferti napolju. – Baš su slatki.

Glas mu je ogorčen. Povređen je. Po prvi put mi se dopadne.

Dobro došao u Kenzington, pomislim. Ne pravi se, bar ne još, da znaš išta o njemu.

Na kraju smene parkiram vozilo na parkingu – pregledam ga još detaljnije nego što to inače radim vodeći računa da Laferti gleda – pa zajedno odemo u stanicu da predamo dnevnik rada.

Narednik Ahern se vratio u svoju kancelariju, sobičak s betonskim zidovima koji se orose kad god se uključi klima-uređaj, ali njegov, samo njegov. Na vrata je istakao natpis *KUCAJ*.

Pokucamo.

Narednik sedi za svojim stolom, gleda nešto na kompjuteru. Bez reči uzme naše dnevnik i ne pogledavši nas.

– Laku noć, Edi – kaže kad Laferti ode.

Ja zastanem na vratima.

– Laku noć, Miki – kaže. Naglašeno.

Oklevam na trenutak. Onda upitam: – Možete li da mi kažete nešto o onoj žrtvi?

Ahern uzdahne. Podigne pogled s monitora. Zavrti glavom.

– Ne još – kaže. – Nema vesti.

Ahern je sitan i nizak čovek sede kose i plavih očiju. Ne izgleda loše, ali je nesiguran u sebe zbog niskog stasa. Ja sa svojih sto sedamdeset tri, viša sam od njega bar pet centimetara. Zbog te se razlike u visini ponekad propne na prste i stoji tako da razgovara sa mnom. Danas je, pošto sedi za stolom, pošteđen tog poniženja.

– Ništa? – pitam. – Nije još identifikovana?

Ahern ponovo odmahne glavom. Nisam sigurna da mu verujem. Ahern je čudan: ne otkriva ništa čak ni kad nema nikakvog razloga da nešto krije. Verujem da to radi prevashodno stoga da naglasi relativno malu moć koju ima nad nama. Nikad mu se nisam dopadala. To pripisujem grešci koju sam napravila nedugo pošto je iz drugog distrikta prebačen u naš: jednom je na brifingu izneo pogrešnu informaciju o počinioocu za kojim smo tragali, a ja sam se javila da ga ispravim. Bio je to stvarno glup i nepromišljen potez s moje strane. Prekasno sam shvatila da je to trebalo da mu kažem posle da mu ne potkopavam autoritet, ali većina narednika bi mi progledala kroz prste za taj sitan propust, rekla mi hvala i našalila se možda na taj račun. Ahern mi je pak uputio takav pogled koji neću skoro zaboraviti. Truman i ja smo se stalno zezali kako me je Ahern uzeo na zub. No iako smo sve to govorili u šali, verujem da smo zapravo oboje bili zabrinuti.

Sad kažem Ahernu: – Nisam je nikad videla na štrafti, čisto ako ste se pitali.

– Nisam – na to će Ahern.

Trebalo bi da se pitaš, dođe mi da kažem. To je važna informacija. To možda znači da je ili bila nova u našem distriktu ili da je samo bila u prolazu. Patrolni policajci najbolje poznaju svoje sektore: mi smo na ulicama, upoznamo svaku radnju, zgradu i kuću, upoznamo ljude koji u njima žive. Detektivi iz Krvnih delikata koji su izašli na lice mesta postavili su mi to pitanje, uz još nekoliko drugih, vrlo konkretnih, što me je umirilo.

Ništa od toga ne kažem. Kucnem po dovratku. Okrenem se da odem.

Pre nego što uspem da odem, Ahern progovori. Gleda u kompjuter, a ne u mene.

– Kako je Truman? – pita.

Zastanem. Zatečena sam.

– Dobro valjda – kažem.

– Nisi se skoro čula s njim?

Slegnem ramenima. Ponekad je teško proključviti Ahernove motive, ali sam naučila da uvek postoji neki.

– Baš čudno – kaže Ahern. – Mislio sam da ste vas dvoje bliski.

Gleda me u oči tren duže nego što mi se to dopada.

U povratku kući pozovem Dži. Danas se retko čujemo, a još ređe vidamo. Kad se Tomas rodio, odlučila sam da ću ga odgajati u potpuno drugačijem okruženju od onog u kakovom sam ja odgajana, a to je podrazumevalo da ću što više izbegavati Dži, zapravo sve O'Brajenove. Sasvim nerado, iz nekog osećaja dužnosti prema porodici kog ne mogu da se otremem, uobičajila sam da reda radi do-
vodim Tomasa kod Dži negde oko Božića i da je s vremena na vreme pozovem telefonom da vidim je li živa. Iako se ona povremeno žali što retko dolazimo, mislim da njoj to zapravo nimalo ne smeta. Nikad me ne zove. Nikad se ne nudi da mi pomogne oko Tomasa iako je fizički sposobna da dobro obavlja svoj posao u katering-u, kao i da radi u supermarketu. U poslednje vreme počela sam da verujem da se nikad više ne bismo čule kad bih prestala da je zovem.

– Kaži – javi se Dži nakon što telefon nekoliko puta pozvoni.

Oduvek se tako javlja na telefon.

– Ja sam – kažem, a Dži će: – Ko to ja?

– Miki – kažem.

– O – kaže Dži. – Nisam ti prepoznala glas.

Zastanem, znam na šta igra. Na kartu griže savesti. I evo je.

– Htela sam da te pitam – kažem – da li si se možda čula skoro sa Kejsi.